

Manőver hadtáp erőikkel és eszközökkel a korszerű harcban

(Fordította: *Kakuszi József alezredes*)

A harctevékenységek dinamikus jellege és megnövekedett térbeli kiterjedése, ekkor a különféle tömeges veszteségek fellépésének lehetősége, az anyagi eszközök felhasználásának egyenlőtlensége megkövetelik, hogy korszerű viszonyok között, rendkívüli fontossággal szervezzék meg a hadtáp munkáját, mindenekelőtt a szállítást.

A háború utáni harcászati gyakorlatok tapasztalatai bebizonyították, hogy az összefegyvernemi egységek és alegységek anyagi eszközigenyei a korszerű harc megvívása során igen megnövekedtek a Nagy Honvédő Háború éveivelhez viszonyítva, ami különösen vonatkozik a lőszerre és üzemanyagra.

Lényegesen nagyobb lett az igény műszaki, vegyi, anyagi (ruházati), egészségügyi és más anyagfajtákban.

A korszerű harc egy napja alatt a felhasználás üzemanyagban kb. a harci, szállító és különleges gépjárművek javadalmazásának mintegy felét, lőszerből pedig a tüzérségi, harckocsi, légvédelmi és más fegyverek egy javadalmazását teszi ki. Atomfegyver alkalmazásával megnövekszenek a harci technika, fegyverzet, valamint az összes lehetséges anyagi eszközkészletek veszteségei. Megnövekednek az egészségügyi veszteségek is.

Éppen ezért a korszerű harctevékenységek megvívása folyamán — legyen az támadás, találkozó harc, vagy védelem — az alegységeket, egységeket nemcsak sokoldalúan kell lőszerrel, üzemanyaggal, élelemmel ellátni, továbbá nemcsak pontosan kell megszervezni és megvalósítani a kidolgozott tervek szerint a technikai és egészségügyi biztosítást, hanem a váratlanul felmerülő feladatok megoldása érdekében széles körű manőverekre is fel kell készülni a hadtáp erőikkel és eszközökkel.

Ezt a harctevékenységek jellege diktálja, amelyek széles arcvonalon, nagy mélységben folynak és ezek nagy ütemükkel, gyors lefolyásukkal tűnnek ki. Természetes, hogy a hadtápalegységeknek, -egységeknek és -intézeteknek is huzamos időn keresztül kell menetet végrehajtani, áttelepülni és a szállítást nagy távolságokra végrehajtani.

A harctevékenységek megvívása során pedig a helyzet gyakran alakulhat úgy, hogy amikor valamelyik alegység részére sürgősen kell ilyen vagy olyan anyagi eszközöket biztosítani és ezt mindenekelőtt csak a tartalék terhére lehet megvalósítani.

Lényegében a hadtáp erőkkal és eszközökkel való manőver kérdése nem új dolog, az illetékes parancsnokok és előljárók korábban is kellő figyelmet fordítottak erre.

A Nagy Honvédő Háború történetéből pl. számos olyan tény ismert, amikor előre meghatározott tartalékokat hoztak létre a legfontosabb eszközökből, a harctevékenység folyamán a velük való manőverezés érdekében.

Kétségtelen, hogy ez segítette elő a csapatok számára a sikerek elérését.

A Nagy Honvédő Háború éveiben a manőverező harctevékenységeket elsősorban a harcokszó és a gépesített csapatok hajtották végre. Lőszer- és üzemanyagkészletekkel, valamint javító- és egészségügyi eszközökkel manővert főleg a harctevékenységek biztosítása érdekében hajtottak végre. Azokban az években, amikor hadtáp erő-, és eszköztartalékokat létesítettek, ezek általában nem nagyok voltak, az egység és magasabbegység harcálláspontjai közelében helyezkedtek el, és csak a parancsnok utasítására lehetett felhasználni azokat.

Abban az időben a kis mozgó hadtáp erő-, és eszköztartalékok létrehozását az tette szükségessé, hogy az akkor rendszeresített egészségügyi és más különleges gépjárművek a csapatok teljes biztosításához szükséges összes készletet egy forduló alatt nem tudták felvenni.

Ezeket a készleteket általában több fordulóval kellett szállítani. A szállítóeszközök kis mennyisége miatt olyan helyzet alakult ki, hogy a hadtáp erők és eszközök egy bizonyos idő múltán nagy távolságra leszádadtak az előrevetett támadó egységektől és alegységektől, s természetesen, hogy komoly körülmények fellépésekor nem tudták biztosítani a csapatok számára szükséges eszközöket. Tökéletesen más a helyzet napjainkban (jelenleg), amikor a hadtápalegységek kellő mennyiségű gépkocsi szállítóeszközzel és különleges gépjárművel rendelkeznek. Ez lehetővé teszi, hogy a parancsnok széles körben tudjon manőverezni saját hadtáp erőivel és eszközeivel, fő erőfeszítéseit mindenekelőtt azon alegység vagy egység felé fejtve ki, ahol a harc sikeres kimenetele különösen függ a lőszer, üzemanyag kellő idejű utánszállításától, valamint a javító és egészségügyi eszközök biztosításától.

Amint a katonai körzetünkben megtartott számos gyakorlat tapasztalata bizonyítja, hogy sok parancsnok — megadva a hadtáp felé a csapatok harctevékenységének biztosítására vonatkozó feladatokat, — a terepen (harcászati felépítésben) a hadtáptól olyan települést (diszlokációt) követel meg, amelynél — a váratlanul felmerülő szükségések esetén — gyorsabban lehet a manővert megvalósítani, vagyis a szükséges anyagi eszközöket késedelem nélkül az alegységek részére oda lehet szállítani.

Lehetséges egy következő változat is. Az első lépcsőben harcoló alegységek száma és csoportosítása alapján az egység hadtápnak állományából gépjármű csoportokat állítanak fel. Mindegyik csoportban lesz lő-

szer, üzemanyag, műszaki, vegyvédelmi és más anyag, valamint javítóanyag. Az előre kialakított és meghatározott körletben elhelyezett ezen erők és eszközök az alegységparancsnok igényére vagy az előljáró hadtápfőnök parancsára, az első felmerülő igény esetén azonnal, az alegységhez vonulnak és biztosítják számára a harctevékenységek megvívásához szükséges anyagi eszközöket. Ezt a manőverfajta alkalmazták a legutóbbi harcászati gyakorlaton is, amikor az ellátás tábori raktárakon keresztül történt.

Hozzáértéssel szervezték meg és valósították meg a hadtáp erőkkel és eszközökkel a manővert A. Ahacsinszkij, A. Rimanov tisztek stb.

Az elmúlt háborúban gyakran alkalmazták a bonyolultabb manőverfajta is, mégpedig a hadtáp erők és eszközök átcsoportosítását. Például a Voronyezs felszabadításáért folyó harcban a 100. lövészhadosztály, lőszerellátását egyidejűleg valósították meg a második lépcsőben levő ezredtől, az első lépcsőben levő ezred felé, a hadosztályparancsnok intézkedésére. Így pl. a 454. lövészezred, a 472. lövészezrednek adott át 1800 db 76 mm-es és 45 mm-es löszert, a 460. lövészezred 900 aknát. Az 1031. tüzérezred javítóműhelyében javították a hadosztály első lépcsőben levő ezredeknek a gépjárműveit és a lövészfegyvereit, ezzel egy időben a 450. lövészezred segélyhelye fogadta és szállította hátra a hadosztály első lépcsőjében harcoló ezrednek sok sebesültjét.

Az anyagi eszközök átcsoportosítását a 8. gépesített gárdahadtestnél alkalmazták 1944 áprilisában. Ekkor az üzemanyaggal és a lőszerrel való manővert az egyik dandártól a másik felé valósították meg. Természetes, hogy az illetékes parancsnokok és hadtáphelyettesei haladéktalan intézkedéseket tettek minden egységnél az előírt készletek feltöltésére.

Atomfegyver alkalmazásával folyó harctevékenységek megvívása során nem kizárt a harcoló alegységek kikapcsolása, viszont ugyanakkor az anyagi eszközkészleteket biztosító hadtáपालegységek a szennyezési zónán kívül maradhatnak, s fordítva. Hasonló helyzetben a harctevékenységek eredményes folytatása céljából célszerű a hadtáp erők és eszközök átcsoportosításával, sürgősségi sorrendben manővert végrehajtani. Pl. az egyik legutóbbi gyakorlaton az egyik alegység hadtápjá az „ellenséges atomcsapás” következtében a folyékony anyagot szállító eszközeinek, továbbá javító és eü. eszközeinek több mint felét, egy másik alegység pedig a harckocsijainak 13-át elvesztette. Az előbbi alegység kellő idejű feltöltése céljából — Kovalevszkij javaslatára — a parancsnok parancsot adott a diesel-üzemanyag készletek szállító eszközökkel a másik alegységtől történő átmanőverezésére. Ezzel egyidejűleg, az üzemanyag készletekkel együtt útbá indították a javító és egészségügyi alegységet is. Ebben az esetben a hadtáp erőkkel és eszközökkel való manőver elősegítette a harc kiképzés sikeres végrehajtását.

Az előljáró alárendeltségébe tartozó szállító eszközökkel lehetséges manőver végrehajtása a közbeeső hadtáp tagozat megkerülésével is. Pl. ha megszűnik az egység gépkocsi szállító alegységének működőképessége, akkor az előljáró pk. szállító eszközei a szükséges anyagi eszközökkel átirányítható az egység harcoló alegységeihez. Ez a manőverfajta például alkalmazható abban az esetben, ha az alacsonyabb szintű parancsnok

szállító eszközei, készletei és más eszközei ellenséges rádióaktív, vegyi, mérgező anyagokkal szennyezettek. Az ilyen manőver azonban csak végszükség esetén alkalmazható, amikor az alárendelt hadtáp tagozat, valamilyen körülmények miatt nem képes önállóan megoldani saját feladatait.

Az anyagi eszközök utánszállítása során szükségessé válhat az egyik szállítási útvonalon levő eszközök átmanővereztetése a másikra. Így történt például azon a harcászati gyakorlaton, amelyen az egység parancsnok hadtáphelyettese — Konyigin őrnagy — parancsot adott a gépkocsi szállítószázad parancsnoknak, hogy biztosítsa a jobb szárnyon levő gépkocsi lövész zászlóalj feltöltését lőszerrel és üzemanyaggal. Azonban az oszlopnak a zászlóaljhoz érkezésével a helyzet hirtelen megváltozott. A bal szárnyon levő zászlóalj számára kellett gyorsan anyagi eszközöket biztosítani. Konyigin tiszt rádióeszközöket felhasználva ehhez a zászlóaljhoz irányította át a lőszeret és az üzemanyagot szállító oszlopot. Később maga is elment a helyszínre a rakományok átadásának ellenőrzése céljából.

A gépkocsi szállítók a manőverfeladatot helyesen értelmezték és azt pontosan hajtották végre.

A harctevékenységek folyamán a hadtáp erőkkkel és eszközökkel egyéb manőverfajták is alkalmazhatók.

Azonban minden esetben pontos és megbízható hadtápvezetést kell biztosítani. Hiszen a tömegpusztító fegyverek alkalmazásának viszonyai között a harcoló alegységeken és harcálláspontokon kívül veszteségeket szenvednek a hadtápok, többek között a hadtáp vezetési pontok is. Ezért minden helyzetben biztosítani kell a hadtáp vezetését, máskülönben veszélybe kerül a csapatok anyagi, technikai és egészségügyi biztosításának egész folyamata.

Sajnos a harcászati gyakorlatokon egyes parancsnokok és törzsek nem fordítanak kellő figyelmet a hadtápvezetés kérdéseire. Az egyik gyakorlaton a következőképpen alakult a helyzet. Az egyik egység hadtáp vezetési pontját az „ellenség megsemmisítette”. Az előljáró szerv képviselőjének beérkezéséig — huzamos ideig — a parancsnok és törzs egyáltalán nem irányította a hadtápot. Harci helyzetben ez rendkívül súlyos következményekhez vezethetett volna.

A hadtáp sikeres vezetéséhez, valamint az erőkkkel és eszközökkel való manőverezés gyors megoldásához folyamatosan gondoskodni kell a hadtáp alegységek, többek között a hadtáp vezetési pontok sokoldalú technikai felszereléséről. Amíg néhány évvel ezelőtt a hadtáp vezetési pont rendszerint a terepen települt, addig most — sok gyakorlat tapasztalatai alapján — a harctevékenység idejének több mint felét település nélkül, mozgásban (menetben), tölti. A hadtáp alegységek folyamatos vezetése érdekében, az erőkkkel és eszközökkel való manőverezés megvalósításához a hadtáp vezetési pontnak kiváló terepjáró képességű gépkocsikkal kell rendelkeznie.

A hadtáp erőkkkel és eszközökkel való manővert, mikor az lehetséges, határozottabban kell megtanulni légi szállítóeszközök, helikopterek, valamint repülőgépek alkalmazásával is. Amíg a gyakorlatokon a parancsnok

és előljáró a kialakult nehéz helyzetben gyakran alkalmazzák a csapatok számára szükséges anyagi eszközök légi úton történő szállítását, addig alig alkalmazzák a javítóeszközök és a segélyhelyek légi szállítását. Pedig itt az ideje, hogy a gyakorlatban ezt is megvalósítsuk.

Néha a gyakorlatokon a parancsnokok, törzseik, a hadtáp helyettesek a hadtápbiztosítás tervezésekor általában az erőkkel és eszközökkel való manőverezéskor gyakran nem határidőre teljesítik a feladatokat. Ezt azzal magyarázzák, hogy túlságosan kevés az idő e kérdések megoldásához szükséges intézkedések kiadására. Sok parancsnok és hadtáp-helyettes munkamódszerét elemezve, szilárd a meggyőződésünk, hogy munkájukban mindig lehet találni kiegészítő lehetőségeket a hadtápbiztosítás tervezéséhez szükséges operativitás fokozására, többek között a hadtáp erőkkel és eszközökkel való manőver megvalósítására. Az a fontos, hogy a parancsnokok, hadtáptisztek a harc feladat vételéig teljesebben, ésszerűbben használják ki azt az időt.

A felkészülési időszakban, még a parancs vétele és az elhatározás meghozatala előtt, sok szervezési kérdést meg lehet oldani a hadtápbiztosítással kapcsolatban. Hiszen külön utasítások nélkül is fel lehet tölteni az anyagi eszközkészleteket, fel lehet készíteni az egészségügyi és javító alegységeket, hátra lehet szállítani a sebesülteket, betegeket és az üzemképtelen harci technikát, fegyverzetet, meg lehet alakítani az anyagi eszközöket szállító oszlopokat stb.

Egy harcászati gyakorlat példázza, hogy egyes parancsnokok megengedhetetlenül hogyan fecsérelik el a drága időt. Az A. Jermakov alvezredes által irányított alegységek reggel hatra vonultak az összpontosítási körletbe. Az előzetes intézkedésből Jermakov elvtárs ismerte, hogy támadás lesz. Más szóval már ki lehetett volna adni az előzetes intézkedést az alárendelt parancsnokoknak, és meg lehetett volna kezdeni az előkészületi munkát. Ő azonban semmit sem tett és nyugodtan várta a hivatalos parancsot, amit csak három óra múlva kapott meg. A feladat tisztázása és a helyzet értékelése után ugyan ezen a napon 12 órakor adta ki az intézkedést a lőszerkészletek feltöltésére, az üzemképtelen fegyverzet és technika javítására, a betegek és sebesültek hátraszállítására. Ha Jermakov tiszt további tevékenységét értékeljük, akkor a harc előtt kiadott hadtáp intézkedései helyesek voltak. De ő több mint három óra drága időt elvesztesztetett. Hiszen az intézkedéseket rögtön a gyakorlat körzetébe való megérkezés után, vagy az előljáró parancsnok előzetes intézkedése után ki lehetett volna adni.

A tapasztalt parancsnokok és hadtáphelyettesei még a feladat vétele előtt felkészítik a harc hadtápbiztosításához szükséges erőket, előirányozzák az eszközöket a manőverezést a váratlanul felmerülő feladatok esetére, nagy veszteségek vagy az anyagi eszközök szállításánál beálló fennakadás esetén. Így nagyobb sikert érnek el.

Magától értetődik, hogy a felvetett kérdéseket tovább kell elemezni és vizsgálni a gyakorlatok folyamán, különösen a hadtápagegységek, -egységek és intézetek manőverezési lehetőségeinek fokozása érdekében, valamint a személyi állomány kiképzési módszerének tökéletesítése érdekében a hadtáp erőkkel és eszközökkel való manőver művészi elsajátítása céljából.

Alá kell húzni, hogy a hadtápegységekkel és készletekkel való művészi manőver, csak a korszerű harc természetének mély ismerete, a ki-tűzött feladatok alkotó megközelítése esetén lehetséges. A hadtáp erőkkel és eszközökkel való manőverrel szemben támasztott követelményeket mindenek előtt szabályzataink tükrözik. Ezért a szabályzatok és utasítások szilárd ismerete, azok alkotó módon való alkalmazása a konkrét helyzet és a hadtápegységek, -egységek, intézetek lehetőségeinek figyelembevételével — ezek azok a fontos tulajdonságok, amelyekkel a parancsnokoknak és a hadtáp szakembereknek rendelkezniök kell. Ez elengedhetetlen feltétel a korszerű harcra jellemző bármilyen bonyolult helyzetben a csapatok kellő idejű és teljes ellátásával kapcsolatos feladatok sikeres megoldása érdekében.